

Dear Winnie,

KVS / NOORD NEDERLANDS TONEEL / COLLECTIEF JR.CE.SA.R

Negen passionele vrouwen

Johan Thielemans
Gezien op 24 januari 2020
KVS Bol, Brussel

Winnie Mandela is in de voorstelling ‘Dear Winnie’ een icoon : de vrouw als activiste. Over haar komen we weinig te weten, over de nood aan militantisme met sterk feministische inslag des te meer. Die opstandige geest wordt prachtig opgeroepen door negen uitstekende performers. Politiek muziektheater dat overrompelt door de overdaad aan talent. Een pluim voor de KVS om zovele zwarte vrouwelijke performers samen te brengen. En hoe mooi kunnen deze dames zingen!

26 JANUARI 2020

Voor 'Dear Winnie,' sloegen drie gezelschappen, KVS, Noord Nederlands Toneel en collectief Jr.cE.sA.r de handen in elkaar. Collectief Jr.cE.sA.r, dat zijn theatermaker Junior Mthombeni, schrijver Fikry El Azzouzi en componist Cesar Janssens. Ze tekenden eerder voor geruchtmakende stukken als 'Drarrie in de nacht' en 'Malcolm X' waarvoor ze formidabele casts van (internationale topacteurs samenbrachten.

Dat is ook hier weer het geval. ‘Dear Winnie’ barst van de energie. Negen zwarte vrouwen zingen, dansen en acteren aanstekelijk. Ze wonen in Nederland of België, maar zijn natuurlijk betrokken op de landen die hun ouders moesten verlaten. Hier staan negen persoonlijkheden. Ze krijgen allemaal de kans om uit te blinken: sommigen als danseres, de meesten als zangeres. Je hoort zowel het lied ‘Sint-Niklaas Kapoentje’ als ‘Over the Rainbow’ of solomomenten in een Afrikaanse taal. Maar heel vaak zingen ze a capella, met een hemels geluid dat doet denken aan de Zuid-Afrikaanse vocale groep Ladysmith Black Mambazo.

De voorstelling is een hulde aan Winnie Mandela. Al betekent deze activiste veel voor regisseur Junior Mthombeni, toch blijft de voorstelling op inhoudelijk gebied heel karig. Dat lijkt de aanpak van het collectief te kenmerken. Ook bij ‘Malcolm X’ kwam je weinig te weten over deze historisch belangrijke figuur. Dat blijkt al direct bij een eerste scene waar je een aantal keren ‘Dear Winnie’ hoort. Het klinkt als een roep die in het ijle blijft hangen. Je merkt dat auteur Fikry El

Azzouzi niet echt een dramatisch vertellend talent heeft. Zijn tekst sluit niet goed aan op de bedoelingen van de makers. Die lees ik in een uitstekend programmaboek, maar in de voorstelling zelf vond ik daar weinig van terug.

In ruil krijg je wel een wervelend spektakel, opgebouwd uit afzonderlijke taferelen. Er waait een geest van politiek activisme door de voorstelling. Winnie Mandela is daarbij dan een voorbeeld of zelfs een icoon. De negen vrouwen behandelen enkele hedendaagse thema's. Zo passeert het Zwarte Pietendebat, op een heel geestige manier. Of hebben we strijdbare vrouwen zoals het huidige miltante feminisme zich die graag voorstelt. De mannen moeten het ontgelden, met een agressieve toon tegenover de toeschouwers. Het levert één van de heel sterke momenten op. Een oude, blanke man (een 'geprivilegieerde' dus, om in de tijdsgeest te blijven) wordt 'tentoongesteld' en bespot. Het is een slimme omkering van wat Saartje Baartman als slavin onderging in de 18°eeuw.

Wat hier in de KVS gebeurt, is belangrijk voor het hele theaterlandschap.

Ondanks zo' n harde uithalen verlaat je de voorstelling opgeruimd. Dat lijkt een paradox, maar je kan 'Dear Winnie' niet anders dan als een feest beschrijven, al kom je over Winnie Mandela zelf nauwelijks iets meer te weten. In de plaats verdedigen negen vrouwen echter met passie hun zaak. Daarvoor zetten ze zowel een heel knap hiphopnummer van Gloria Boateng als een Afrikaans lied in. De muzikale kwaliteit wordt extra versterkt door de inventieve nieuwe instrumenten die Cesar Janssens bouwde. Poëtische voorwerpen die ook klank voortbrengen Zo is er een rad vol schoenen. Als dat begint te draaien hoor je dreigende mannen marcheren. Dat is een schitterend muzikaal én theatraal hoogtepunt.

De voorstelling wordt afgesloten met een Zuid-Afrikaans lied gezongen door de hele groep. Het militantisme is niet dood, is de boodschap. Integendeel, het is vandaag nog net zo noodzakelijk. Om dat te onderstrepen is Winnie Mandela hier als icoon gebruikt. De voorstelling eindigt dan ook heel logisch met een opgestoken vuist. Het is politiek muziektheater.

Wat hier in de KVS gebeurt, is belangrijk voor het hele theaterlandschap. Ik heb negen uitzonderlijke performers gezien. En ik kende ze niet, wat ik heel erg vind. In Engeland zag ik reeds vaak zwarte spelers die vanzelfsprekend tot theatergezelschappen zoals het *National Theatre* behoren. In de voorbije seizoenen werden daar ook stukken van Amerikaanse vrouwen met een Afrikaanse achtergrond opgevoerd . Ik dacht dan : ja, deze bekroonde nieuwe teksten kunnen wij in Vlaanderen niet opvoeren. Maar ik dwaalde. Met deze vrouwelijke talenten kan alles. En ze kunnen zeker aangevuld worden met evenveel acteurs. Vandaar een pluim voor de KVS, en proficiat met de casting. Het mag alleen geen uitzondering blijven. En het wordt tijd dat we niet alleen het zingen en dansen moeten loven.